

การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 1

Computer Programming I

ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐาน (Standard Library Functions)

สตริง (String)

ภิญโญ แท้ประสาทสิทธิ์

Emails : pinyotae+111 at gmail dot com, pinyo at su.ac.th

Web : <http://www.cs.su.ac.th/~pinyotae/compro1/>

Facebook Group : [ComputerProgramming@CPSU](#)

ภาควิชาคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

หัวข้อเนื้อหา

- ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐานคืออะไร
- Header File กับฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐาน
- ฟังก์ชันคณิตศาสตร์
- ข้อมูลชนิดตัวอักษร (character)
- ฟังก์ชันเกี่ยวกับตัวอักษร
- สตริง
- ฟังก์ชันจัดการสตริง

รู้จักกับไลบรารีมาตรฐาน

- ไลบรารี (Library) คือ ศูนย์รวมชุดคำสั่ง (Function)
- เป็นเหมือนห้องสมุดที่รวมสิ่งที่มีคนเขียนไว้ก่อนหน้านี้ให้เราอ้างอิงได้ทันที
- ไลบรารีมาตรฐาน คือ ศูนย์รวมชุดคำสั่งมาตรฐานที่มีในคอมพิวเตอร์ ภาษาซีเกือบทุกตัว
 - คอมพิวเตอร์ภาษาซีที่ได้มาตรฐานจะมีไลบรารีเหล่านี้
 - ทำให้เราสามารถเปลี่ยนคอมพิวเตอร์เป็นของยี่ห้ออื่นได้ (แต่ก็ต้องเป็นภาษาซีเหมือนเดิม)
- แท้จริงภาษาซีเป็นมากกว่าภาษา เพราะมันเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดไว้เป็นมาตรฐานสากลด้วย (เป็นมาตรฐาน ISO แบบหนึ่ง)

ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐาน

- คือฟังก์ชันที่ถูกกำหนดไว้ในมาตรฐานภาษาซี
 - เรียกใช้ได้จากไลบรารีมาตรฐาน
 - เรียกใช้ได้จากคอมไพเลอร์หลายยี่ห้อ
- ตัวอย่างที่เราใช้มาตลอดก็คือ scanf กับ printf
 - ยังมีฟังก์ชันพื้นฐานที่สำคัญอีกมากที่เราจะได้ใช้บ่อย ๆ
เช่น sqrt เป็นฟังก์ชันสำหรับหาค่ารากที่สองของตัวแปรหรือตัวเลข
 - ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐานมักจะเกี่ยวข้องกับงานพื้นฐานที่ขาดไม่ได้

ความสำคัญของไลบรารีมาตรฐาน

- การใช้ไลบรารีมาตรฐานในโปรแกรมของเราจะทำให้การนำโปรแกรมไปใช้ในระบบปฏิบัติการอื่นเป็นไปได้โดยง่าย
 - เขียนโปรแกรมบนวินโดวส์ แต่สามารถนำไปคอมไพล์ใหม่ให้ทำงานบน Mac หรือ Linux ได้
 - การนำไปคอมไพล์ใหม่ในคอมไพเลอร์ยี่ห้ออื่นได้ เรียกว่า “มี portability”
- ลดเวลาในการเขียนโปรแกรมใหม่ เพราะโปรแกรมที่เขียนขึ้นมาสามารถนำไปใช้ได้อย่างแพร่หลาย
- แต่ไลบรารีมาตรฐานก็ไม่ได้ครอบคลุมการทำงานทุกอย่าง
 - ในทางปฏิบัติเราต้องพึ่งไลบรารีที่ไม่ใช่มาตรฐานสากลด้วย
 - ไลบรารีที่ไม่ใช่มาตรฐานบางอันก็สามารถนำไปใช้ได้กว้างขวาง บางอันก็ไม่

Header File กับฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐาน

- เวลาเราเขียนว่า `#include <stdio.h>` แท้จริงแล้วเรากำลังอ้างถึงไลบรารีมาตรฐานผ่านสิ่งที่เรียกว่า header file
- header file เป็นไฟล์ที่บรรจุการประกาศฟังก์ชันหรือค่าคงที่เอาไว้
 - โดยมากจะลงท้ายด้วย `.h` (แต่ก็ไม่แน่เสมอไป)
 - เมื่อเราสั่ง `#include` ไฟล์แบบนี้แล้วโปรแกรมเราจะสามารถเรียกฟังก์ชันหรือค่าคงที่ที่มีการประกาศเอาไว้
 - ➔ ทำให้โปรแกรมของเรามีความสามารถมากขึ้น
 - เช่นแต่ก่อนโปรแกรมเรารับข้อมูลเข้าและแสดงผลไม่ได้ แต่พอรวม `stdio.h` มาก็นำให้โปรแกรมเรามีความสามารถเพิ่มขึ้น
 - ไลบรารีมาตรฐานถูกแบ่งเป็นหมวดหมู่ตามเฮดเดอร์ไฟล์

เฮดเดอร์ไฟล์ที่สำคัญ

- ด้านคณิตศาสตร์ math.h
- ค่าคงที่สำคัญ (เช่น INT_MAX) limits.h
- อรรถประโยชน์ (เช่น ขอหน่วยความจำ เปลี่ยนตัวอักษรให้เป็นตัวเลข) stdlib.h
- ตัวอักษร (character) ctype.h
- สายอักษร (string) string.h

ฟังก์ชันคณิตศาสตร์ (1)

- เราสามารถเรียกฟังก์ชันคณิตศาสตร์ขั้นสูงได้จาก math.h
- หมวดเลขยกกำลัง
 - ฟังก์ชัน sqrt ใช้หารากที่สอง
แม่แบบฟังก์ชัน `double sqrt (double input);`
 - ฟังก์ชัน pow ใช้คำนวณผลการยกกำลัง
แม่แบบฟังก์ชัน `double pow (double base, double exp);`
 - ฟังก์ชัน exp ใช้คำนวณผลการยกกำลังโดยมีฐานเป็น e (~ 2.71828)
แม่แบบฟังก์ชัน `double exp (double arg);`
 - ฟังก์ชัน log ใช้คำนวณค่า logarithm โดยมีฐานเป็น e
แม่แบบฟังก์ชัน `double log (double arg);`

หัดใช้ฟังก์ชัน sqrt

- การที่เราจะใช้ฟังก์ชันพวกนี้ได้เราจะต้องรู้จักวิธีอ่านแม่แบบฟังก์ชัน `double sqrt (double input);`
- อย่าลืมว่าฟังก์ชันขึ้นต้นด้วย `return type` ซึ่งระบุชนิดข้อมูลที่ฟังก์ชันจะส่งกลับมา ในที่นี้คือเลขทศนิยมความแม่นยำสูง
- ส่วนตัวหลักก็คือชื่อฟังก์ชัน ซึ่งในที่นี้คือ `sqrt`
- อินพุตของฟังก์ชันเป็นข้อมูลชนิดเลขทศนิยมความแม่นยำสูง
- ดังนั้นเราสามารถหารากที่สองของ `x` และเก็บผลลัพธ์ไว้ใน `result` ได้โดย `double result;`
`result = sqrt(x);`
หรือจะเขียนรวบเป็นคำสั่งเดียวกันได้ผลเป็น `double result = sqrt(x);`

การประยุกต์ใช้ฟังก์ชัน sqrt

- หาความยาวด้านสามเหลี่ยมตรงข้ามมุมฉาก

$$c = \sqrt{a^2 + b^2}$$

- สูตรข้างบนแท้จริงแล้วมาจาก $c^2 = a^2 + b^2$

ตัวอย่าง จงเขียนโปรแกรมที่รับความยาวด้านประกอบมุมฉากทั้งสองเป็นจำนวนจริงบวก แล้วคำนวณหาความยาวด้านตรงข้ามมุมฉาก พร้อมแสดงผลการคำนวณออกมาทางจอภาพ

วิเคราะห์ จำนวนจริงหมายความว่ารวมทั้งจำนวนเต็มและเลขทศนิยม ซึ่งเทียบเคียงได้กับ float หรือ double การให้ค่า a และ b เป็นเลขแบบ double นับเป็นทางที่ปลอดภัย เพราะเก็บข้อมูลได้มากกว่าและละเอียดกว่า

โค้ดการหาความยาวด้านสามเหลี่ยมตรงข้ามมุมฉาก


```
#include <stdio.h>  
#include <math.h>
```

เราเรียกใช้ header file ได้หลายอัน
พร้อมกัน ในที่นี้โปรแกรมเราจะมี
ความสามารถด้านคณิตศาสตร์ขั้นสูง
พร้อมทั้งรับข้อมูลและแสดงผลลัพธ์ได้

```
void main() {  
    double a, b;  
    scanf("%lf %lf", &a, &b);
```

ถ้าเป็น double ให้ใช้ L เล็กหน้า f

เรียก sqrt เหมือนฟังก์ชันทั่วไป ค่าของพารามิเตอร์สามารถ
นำมาคำนวณที่ในวงเล็บก็ได้ (เหมือน printf)

```
    double result = sqrt(a*a + b*b);  
    printf("%lf", result);  
}
```


การประยุกต์ใช้ฟังก์ชัน pow

- มีความจำเป็นเมื่อเลขชี้กำลังไม่เป็นจำนวนเต็ม เช่น ถ้าเราอยากรู้ว่า $3.14^{1.25}$ มีค่าเท่าใด
- ใช้ได้ในกรณีที่เลขชี้กำลังมีค่ามาก หรือเลขชี้กำลังติดค่าตัวแปร เช่น ถ้าเราต้องการหาค่าของ 3.14^y หรือ x^y เป็นต้น
- ใช้ในการหาค่ารากที่สามของระบบสมการ

ตัวอย่าง จงหาค่า x เมื่อกำหนดให้ $y = x^3$ โดยที่ y เป็นอินพุตจากผู้ใช้

วิเคราะห์ เราสามารถหาค่า x ได้จาก $x = \sqrt[3]{y} = y^{\frac{1}{3}}$

โค้ดแสดงการใช้ pow หาคำรากที่สาม

- แม่แบบฟังก์ชัน `double pow (double base, double exp);`

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>

void main() {
    double x, y;
    scanf("%lf", &y);

    x = pow(y, 1.0/3.0);
    printf("%lf", x);
}
```

เพื่อความง่ายในการพิจารณาความถูกต้อง ลองแทน y ให้เป็น 8 หรือ 125

ฟังก์ชันคณิตศาสตร์ (2)

หมวดตรีโกณมิติ

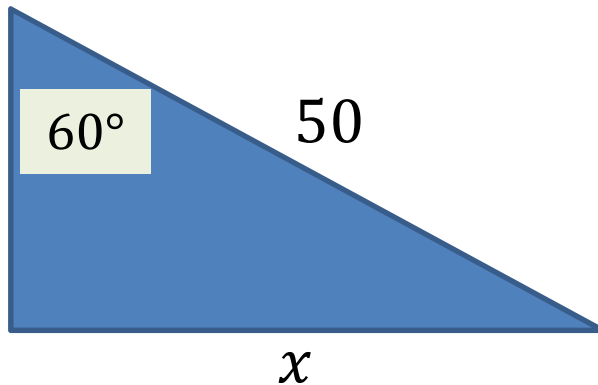
- ฟังก์ชันพื้นฐาน \sin , \cos , และ \tan
แม่แบบฟังก์ชัน `double sin (double arg);`
`cos` กับ `tan` มีรูปแบบการใช้งานแบบเดียวกัน
- ฟังก์ชันหามุม `asin`, `acos`, `atan`, และ `atan2` (คือการหาค่า \arcsin , \arccos , \arctan แบบ quadrant เดียวและ \arctan แบบ 2 quadrant)
แม่แบบฟังก์ชัน `double asin (double arg);`
`asin`, `acos` และ `atan` มีแม่แบบคล้ายกัน ต่างกันเฉพาะ `atan2` เท่านั้น
`double atan2 (double y, double x);`

หน่วยของมุมเป็นเรเดียน ไม่ใช่องศา

`atan2` ใช้เครื่องหมายของพารามิเตอร์ในการหา quadrant

การประยุกต์ใช้ฟังก์ชันตรีโกณมิติ

- หาความด้านสามเหลี่ยมที่ติดมุมฉาก

จงคำนวณหาความยาวของ x
เมื่อกำหนดความยาวด้านตรงข้ามมุมฉาก
และขนาดมุมมาให้ดังภาพ

- เรารู้ว่าเราต้องคำนวณ $50 * \sin(60^\circ)$
- เรื่องที่เราต้องระวังในการใช้ฟังก์ชันตรีโกณมิติในภาษาซีก็คือว่าหน่วยของมุมไม่ใช่องศา แต่เป็นเรเดียน
- ต้องเปลี่ยนหน่วยให้เป็นเรเดียนด้วย $\frac{A}{180} \pi$ เมื่อ A เป็นมุมในหน่วยองศา

โค้ดตัวอย่างการใช้ฟังก์ชันตรีโกณมิติ

- เราสามารถอ้างอิงถึงค่า π ได้จากค่าคงที่ชื่อว่า M_PI (มากับ math.h)

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>

void main() {
    double angle = (60.0 / 180.0) * M_PI;
    printf("%lf", 50 * sin(angle));
}
```

- ถ้าจำชื่อค่าคงที่ไม่ได้ ก็ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์ช่วยได้ เช่น เพราะว่า

$$\arctan(1) = \frac{\pi}{4} \text{ ถ้าเราเขียนโค้ดว่า}$$

double pi = 4.0 * atan(1.0) เราก็จะได้ค่า π มาเหมือนกัน

การใช้กฎของ cosine

- เวลาที่เราคูณเวกเตอร์สองตัวด้วย dot product ตามสูตร

$$\vec{u} \cdot \vec{v} = \|\vec{u}\| \|\vec{v}\| \cos \theta$$

- สถานการณ์หนึ่งหนึ่งที่เราพบบ่อยก็คือ เรารู้เวกเตอร์ \vec{u} และ \vec{v} แต่เราอยากทราบว่าเวกเตอร์ทั้งสองทำมุมกันเท่าไร? ดังนั้นเราจึงต้องทำการปรับสูตร ย้ายข้างกันสักเล็กน้อยเป็น

$$\cos \theta = \frac{\vec{u} \cdot \vec{v}}{\|\vec{u}\| \|\vec{v}\|}$$

จากนั้นใช้ arccos เราก็จะได้ว่ามุม θ คือ

$$\theta = \arccos\left(\frac{\vec{u} \cdot \vec{v}}{\|\vec{u}\| \|\vec{v}\|}\right)$$

ตัวอย่างการใช้ \arccos หาค่ามุมของเวกเตอร์

ตัวอย่าง กำหนดเวกเตอร์ $\vec{u} = \begin{bmatrix} 3 \\ 2 \end{bmatrix}$ และ $\vec{v} = \begin{bmatrix} 1 \\ 4 \end{bmatrix}$ จงเขียนโปรแกรมเพื่อ
คำนวณหามุมระหว่างเวกเตอร์ทั้งสองนี้

วิเคราะห์เราต้องการหาค่า $\theta = \arccos\left(\frac{\vec{u} \cdot \vec{v}}{\|\vec{u}\| \|\vec{v}\|}\right)$

1. เราสามารถคำนวณค่า dot product ได้จาก $(3 \times 1) + (2 \times 4)$
2. ขนาดของเวกเตอร์ทั้งสองหาได้จาก $\|\vec{u}\| = \sqrt{3^2 + 2^2}$ และ $\|\vec{v}\| = \sqrt{1^2 + 4^2}$
3. ถ้าหาค่าของ $\frac{\vec{u} \cdot \vec{v}}{\|\vec{u}\| \|\vec{v}\|}$ ได้สำเร็จ เราก็นำใช้กับฟังก์ชัน \arccos เพื่อหา
ผลลัพธ์สุดท้าย (ได้ผลลัพธ์เป็นมุมในหน่วยเรเดียนเช่นเดิม)

โค้ดการหามุมระหว่างเวกเตอร์


```
#include <stdio.h>
#include <math.h>

void main() {
    double x1 = 3, y1 = 2, x2 = 1, y2 = 4;
    double dot = x1*x2 + y1*y2;
    double size1 = sqrt(x1*x1 + y1*y1);
    double size2 = sqrt(x2*x2 + y2*y2);

    double theta =
        acos(dot / (size1*size2));
    printf("Angle = %lf", theta);
}
```


ฟังก์ชันคณิตศาสตร์ (3)

หมวดเศษทศนิยม

- ฟังก์ชันปัดค่าขึ้น **ceil**
แม่แบบฟังก์ชัน **double ceil** (double x);
เช่น ถ้า $x = 1.23$ ผลที่ได้คือ 2.00
ถ้า $x = -1.23$ ผลที่ได้คือ -1.00 (เพราะว่า -1.00 มีค่ามากกว่า -2.00)
- ฟังก์ชันปัดค่าลง **floor**
แม่แบบฟังก์ชัน **double floor** (double x);
เช่น ถ้า $x = 1.23$ ผลที่ได้คือ 1.00
ถ้า $x = -1.23$ ผลที่ได้คือ -2.00 (เพราะว่า -2.00 มีค่าน้อยกว่า -1.00)

ตัวอย่างการใช้ ceil และ floor

```
#include <stdio.h>
#include <math.h>

void main() {
    double x = 1.23;
    double y = -1.23;

    double ceil_x = ceil( x );
    double ceil_y = ceil( y );
    printf("%lf %lf\n", ceil_x, ceil_y);

    double floor_x = floor( x );
    double floor_y = floor( y );
    printf("%lf %lf\n", floor_x, floor_y);
}
```


ข้อมูลชนิดตัวอักษร

- ที่ผ่านมาระบุเน้นการทำงานกับข้อมูลชนิดจำนวนเต็มกับจำนวนจริง
- แต่ข้อมูลชนิดตัวอักษร (character) ก็มีความสำคัญมาก
 - เป็นพื้นฐานของการเก็บข้อมูลจำพวกชื่อและข้อความต่าง ๆ
 - เป็นพื้นฐานของการแสดงผลลัพธ์หลาย ๆ อย่าง
- คำว่าตัวอักษรในที่นี้หมายถึงตัวอักษรโดด
 - ไม่ใช่ข้อความ แต่เป็นเป็นตัวอักษรแค่ตัวเดียว
 - หมายความรวมถึงเครื่องหมายวรรคตอน และ ตัวเลข
 - รวมถึงตัวอักษรพิเศษที่มองไม่เห็น เช่น ช่องว่าง (space), ตัวขึ้นบรรทัดใหม่ (new line), หรือแม้กระทั่งเสียงเตือน (bell)

การใช้ตัวอักขระ

- ชนิดข้อมูลที่เขียนในภาษาซีคือ char
- เวลาประกาศตัวแปรเราทำแบบปรกติคือ
 - ชนิดข้อมูล char ตามด้วยชื่อตัวแปร เช่น char c;
 - เราระบุค่าเริ่มต้นพร้อมการประกาศได้เช่นเดียวกับตัวแปรทั่วไป แต่จะมีรูปแบบของการระบุตัวอักษรที่เป็นเอกลักษณ์ ไม่เหมือนตัวเลข
- การระบุตัวอักษรที่ต้องการ
 - ถ้าเราจะระบุให้ตัวแปรมีค่าเท่ากับตัว a เราไม่สามารถเขียนว่า char c = a; **แบบนี้ผิด** เพราะการเขียน a แบบนี้เหมือนชื่อตัวแปรทั่วไป
 - เราต้องครอบด้วยเครื่องหมาย อัฒประกาศเดี่ยว ('เขาเดี่ยว') เช่น char c = 'a';

เรื่องที่คุณมักจะงง

เวลาเราระบุค่าตัวอักษร ถ้าเราเจาะจงตัวใดตัวหนึ่ง เราก็ระบุลงไปได้เลย พร้อมเครื่องหมายอัฒประกาศเดี่ยว เช่น `char c = 'a';`

- แต่ถ้าเรามีตัวแปรประเภท `char` อยู่สองตัว เช่น `char x = 'a';` และ `char c;` เราสามารถระบุให้ตัวแปร `c` มีค่าเท่ากับตัวแปร `x` ด้วยการเขียนว่า `c = x;` แบบนี้ได้
- จากตัวอย่างข้างบน `c` จะมีค่าเท่ากับอักขระ `'a'`

เครื่องหมายอัฒประกาศเดี่ยวใช้ระบุตัวอักขระ ถ้าไม่ใส่จะหมายถึงตัวแปร

ตัวตอนที่แท้จริงของตัวอักขระ

- ตัวอักขระแท้จริงแล้วอยู่ในฐานะ ‘รหัสตัวเลข’ คือ เครื่องเก็บตัวเลขเอาไว้ แต่ตอนแสดงผลมันเปลี่ยนตัวเลขเป็นตัวอักษรให้เราอ่านออก
- เป็นการเชื่อมต่อกันระหว่างรูปแบบที่เครื่องเข้าใจกับรูปแบบที่มนุษย์เข้าใจ
 - เครื่องเข้าใจแต่ตัวเลข (เก็บข้อมูลทุกอย่างเป็นเลขฐานสองอยู่ภายใน)
 - มนุษย์ใช้การอ่านข้อความหรือตัวอักษร ไม่ได้ถนัดการอ่านตัวเลข
 - เราจึงให้เครื่องเก็บตัวเลขไว้ แต่ตอนแสดงผลให้มันแปลงตัวเลขเป็นตัวอักษรให้เราอ่าน
- เพื่อให้การเก็บรหัสตัวเลขของอักขระเป็นสิ่งที่เข้าใจตรงกันจึงได้มีการกำหนดมาตรฐานขึ้นมา หนึ่งในมาตรฐานที่ใช้กันอย่างแพร่หลายคือ ASCII

รู้จักรหัส ASCII

- ย่อมาจาก American Standard Code for Information Interchange
- เขียนเป็นไทยว่า ‘แอสกี’ (ออกเสียงคล้ายคำว่า แอส – คี)
- อักขระแต่ละตัวจะมีตัวเลขประจำอยู่ เช่น
A มีค่าตัวเลขเท่ากับ 65 และ a มีค่าตัวเลขเท่ากับ 97
- ตัวเล็กกับตัวใหญ่ถือว่าเป็นคนละตัวกัน
- มีอักขระพิเศษประกอบอยู่ใน ASCII Code เช่น
 - ‘\0’ มีค่าตัวเลขเท่ากับ 0 ใช้สำหรับแทนจุดสิ้นสุดของข้อความ (สตริง)
เรานิยมเรียกอักขระตัวนี้ว่า null character (อักขระศูนย์)
 - ‘\t’ มีค่าตัวเลขเท่ากับ 9 ใช้สำหรับแทนจุดตั้งระยะกั้นหน้า (tab)

ตารางรหัส ASCII

Dec	Hx	Oct	Char	Dec	Hx	Oct	Html	Chr	Dec	Hx	Oct	Html	Chr	Dec	Hx	Oct	Html	Chr
0	0	000	NUL (null)	32	20	040	 	Space	64	40	100	@	@	96	60	140	`	`
1	1	001	SOH (start of heading)	33	21	041	!	!	65	41	101	A	A	97	61	141	a	a
2	2	002	STX (start of text)	34	22	042	"	"	66	42	102	B	B	98	62	142	b	b
3	3	003	ETX (end of text)	35	23	043	#	#	67	43	103	C	C	99	63	143	c	c
4	4	004	EOT (end of transmission)	36	24	044	$	\$	68	44	104	D	D	100	64	144	d	d
5	5	005	ENQ (enquiry)	37	25	045	%	%	69	45	105	E	E	101	65	145	e	e
6	6	006	ACK (acknowledge)	38	26	046	&	&	70	46	106	F	F	102	66	146	f	f
7	7	007	BEL (bell)	39	27	047	'	'	71	47	107	G	G	103	67	147	g	g
8	8	010	BS (backspace)	40	28	050	((72	48	110	H	H	104	68	150	h	h
9	9	011	TAB (horizontal tab)	41	29	051))	73	49	111	I	I	105	69	151	i	i
10	A	012	LF (NL line feed, new line)	42	2A	052	*	*	74	4A	112	J	J	106	6A	152	j	j
11	B	013	VT (vertical tab)	43	2B	053	+	+	75	4B	113	K	K	107	6B	153	k	k
12	C	014	FF (NP form feed, new page)	44	2C	054	,	,	76	4C	114	L	L	108	6C	154	l	l
13	D	015	CR (carriage return)	45	2D	055	-	-	77	4D	115	M	M	109	6D	155	m	m
14	E	016	SO (shift out)	46	2E	056	.	.	78	4E	116	N	N	110	6E	156	n	n
15	F	017	SI (shift in)	47	2F	057	/	/	79	4F	117	O	O	111	6F	157	o	o
16	10	020	DLE (data link escape)	48	30	060	0	0	80	50	120	P	P	112	70	160	p	p
17	11	021	DC1 (device control 1)	49	31	061	1	1	81	51	121	Q	Q	113	71	161	q	q
18	12	022	DC2 (device control 2)	50	32	062	2	2	82	52	122	R	R	114	72	162	r	r
19	13	023	DC3 (device control 3)	51	33	063	3	3	83	53	123	S	S	115	73	163	s	s
20	14	024	DC4 (device control 4)	52	34	064	4	4	84	54	124	T	T	116	74	164	t	t
21	15	025	NAK (negative acknowledge)	53	35	065	5	5	85	55	125	U	U	117	75	165	u	u
22	16	026	SYN (synchronous idle)	54	36	066	6	6	86	56	126	V	V	118	76	166	v	v
23	17	027	ETB (end of trans. block)	55	37	067	7	7	87	57	127	W	W	119	77	167	w	w
24	18	030	CAN (cancel)	56	38	070	8	8	88	58	130	X	X	120	78	170	x	x
25	19	031	EM (end of medium)	57	39	071	9	9	89	59	131	Y	Y	121	79	171	y	y
26	1A	032	SUB (substitute)	58	3A	072	:	:	90	5A	132	Z	Z	122	7A	172	z	z
27	1B	033	ESC (escape)	59	3B	073	;	;	91	5B	133	[[123	7B	173	{	{
28	1C	034	FS (file separator)	60	3C	074	<	<	92	5C	134	\	\	124	7C	174	|	
29	1D	035	GS (group separator)	61	3D	075	=	=	93	5D	135]]	125	7D	175	}	}
30	1E	036	RS (record separator)	62	3E	076	>	>	94	5E	136	^	^	126	7E	176	~	~
31	1F	037	US (unit separator)	63	3F	077	?	?	95	5F	137	_	_	127	7F	177		DEL

การดำเนินการเลขคณิตกับตัวอักขระ

- เพราะตัวอักขระแท้จริงเป็นตัวเลข
 - เราสามารถดำเนินการคำนวณทางตัวเลขกับมันได้
 - บวกลบค่าอักขระได้
 - เปรียบเทียบความมากน้อยของตัวเลขต่าง ๆ ได้

ตัวอย่าง เปลี่ยนตัวอักขระใหญ่ให้กลายเป็นเล็ก

- เรารู้ว่าตัวอักขระใหญ่ในภาษาอังกฤษมีค่าตัวเลขน้อยกว่าตัวอักขระเล็กอยู่ 32
- เรารู้ด้วยว่าตัวอักขระใหญ่มีค่าตั้งแต่ 65 ไปจนถึง 90
ดังนั้นถ้าเรามีอักขระ c เราสามารถรู้ได้ว่ามันเป็นตัวอักขระใหญ่หรือไม่โดย

```
if ( c >= 65 && c <= 90 ) { ... }
```

โค้ดสำหรับการแปลงตัวอักษรใหญ่ให้กลายเป็นตัวอักษรเล็ก


```
void main() {  
    char c = 'A';  
    if( c >= 65 && c <= 90 ) {  
        c += 32;  
    }  
    printf("%c", c);  
}
```

เราทำการเปรียบเทียบ char ได้เหมือนตัวเลขทั่วไป

จะบวกค่าของ char ก็ยังได้

- ลองเปลี่ยนค่าเริ่มต้นตัวแปร c เป็น 'B', 'C' หรือ 'Z'
- ลองเปลี่ยนค่าเริ่มต้นตัวแปร c เป็น 'a', 'b', 'c' หรือ 'z'
- ลองเปลี่ยนค่าเริ่มต้นตัวแปร c เป็น '+', '-', '*' หรือ '/'

การรับค่าอักขระจากผู้ใช้

เราใช้คำสั่ง scanf ได้ตามปกติ แต่ให้ใช้ %c ในการระบุประเภทข้อมูล

ตัวอย่าง

```
char c;  
scanf("%c", &c);
```

เรื่องควรทราบ

- ถึงแม้ว่าในโปรแกรมเราจะใช้ ' ' ครอบอักขระไว้ แต่เวลารับข้อมูลจากผู้ใช้อย่าใส่ ' ' เข้าไปเป็นอันขาด
- บนวินโดวส์เวลาที่เรากด Enter มันจะมีอักขระขึ้นบรรทัดใหม่กับขึ้นต้นบรรทัดใหม่แยกออกจากกัน **ทำให้มีตัวอักษรเกินมาตัวหนึ่ง**
(ถ้าโปรแกรมรับอินพุตมาตัวเดียว ปัญหาตัวอักษรเกินจะไม่มีผลใด ๆ)

โปรแกรมรับและแปลงค่าตัวพิมพ์ตัวใหญ่เป็นตัวเล็ก

ตัวอย่าง จงเขียนโปรแกรมที่รับตัวอักษรจากผู้ใช้มาตัวหนึ่ง หากตัวอักษรนั้นเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ ให้เปลี่ยนเป็นตัวพิมพ์เล็ก แล้วพิมพ์ผลลัพธ์ออกมาทางจอภาพ แต่หากไม่ใช่ตัวพิมพ์ใหญ่ ให้พิมพ์ตัวอักษรที่ได้มาจากผู้ใช้ออกมาทางจอภาพ

```
char c;  
scanf("%c", &c);  
if( c >= 65 && c <= 90 ) {  
    c += 32;  
}  
printf("%c", c);
```


แบบฝึกหัด (1)

1. จงเขียนโปรแกรมรับตัวอักษรจากผู้ใช้มาตัวหนึ่ง หากตัวอักษรนั้นเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ ให้เปลี่ยนเป็นตัวพิมพ์เล็ก แต่หากไม่ใช่ตัวพิมพ์ใหญ่ ให้พิมพ์ตัวอักษรที่ได้มาจากผู้ใช้ออกมาทางจอภาพ
2. จงเขียนโปรแกรมรับตัวอักษรจากผู้ใช้มาตัวหนึ่ง หากตัวอักษรนั้นเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ ให้เปลี่ยนเป็นตัวพิมพ์เล็ก แต่หากตัวอักษรจากผู้ใช้เป็นตัวพิมพ์เล็ก ให้เปลี่ยนเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ แล้วพิมพ์ผลการเปลี่ยนออกมาทางจอภาพ หากตัวอักษรที่ได้มาไม่ใช่ตัวอักษรภาษาอังกฤษ (ไม่ใช่ตัว A-Z หรือ a-z) ให้พิมพ์ตัวอักษรที่ได้มาจากผู้ใช้ออกมาทางจอภาพ

แบบฝึกหัด (2)

3. จงเขียนโปรแกรมที่เปลี่ยนตัวอักษรเป็นตัวถัดไป โดยหากผู้ใช้พิมพ์ตัวอักษรมาเป็น A โปรแกรมจะเปลี่ยนเป็น B ถ้าผู้ใช้ใส่ตัวอักษรมาเป็น B, C, D, ..., Y โปรแกรมจะเปลี่ยนเป็น C, D, E, ..., Z แต่ถ้าผู้ใช้ใส่ตัว Z เข้ามาโปรแกรมจะเปลี่ยนเป็น A

ในกรณีที่ผู้ใช้ใส่ตัวพิมพ์เล็ก โปรแกรมจะเปลี่ยนตัวอักษรให้เป็นตัวถัดไปในลักษณะเดียวกัน (เปลี่ยน a เป็น b, b เป็น c, ..., z เป็น a) สุดท้ายโปรแกรมจะแสดงผลการเปลี่ยนตัวอักษรออกมาทางจอภาพ

โค้ดโปรแกรมเปลี่ยนตัวอักษรไปตัวที่อยู่ติดกัน


```
char inputChar, outputChar;
scanf("%c", &inputChar);

// Perform conversion (except Z and z)
if(inputChar >= 65 && inputChar < 90) {
    outputChar = inputChar + 1;
} else if(inputChar == 90) {
    outputChar = 65;
} else if(inputChar >= 97 && inputChar < 122) {
    outputChar = inputChar + 1;
} else if(inputChar == 122) {
    outputChar = 97;
} else {
    outputChar = inputChar; // No conversion needed
}
printf("%c\n", outputChar);
```

ที่จริงเราไม่ต้องจำตัวเลขใช้อักษรแทนตัวเลขได้เลย


```
char inputChar, outputChar;
scanf("%c", &inputChar);

// Perform conversion (except Z and z)
if(inputChar >= 'A' && inputChar < 'Z') {
    outputChar = inputChar + 1;
} else if(inputChar == 'Z') {
    outputChar = 'A';
} else if(inputChar >= 'a' && inputChar < 'z') {
    outputChar = inputChar + 1;
} else if(inputChar == 'z') {
    outputChar = 'a';
} else {
    outputChar = inputChar; // No conversion needed
}
printf("%c\n", outputChar);
```


หัวข้อเนื้อหา

- ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐานคืออะไร
- Header File กับฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐาน
- ฟังก์ชันคณิตศาสตร์
- ข้อมูลชนิดตัวอักษร (character)
- **ฟังก์ชันเกี่ยวกับตัวอักษร**
- สตริง
- ฟังก์ชันจัดการสตริง

ฟังก์ชันเกี่ยวกับตัวอักษร

- เรียกใช้ได้จากเฮดเดอร์ `#include <ctype.h>`
- มีอยู่สี่ฟังก์ชันที่สำคัญเป็นพิเศษคือ

`int islower(int c);`

ทดสอบว่า c เป็นตัวพิมพ์เล็กหรือไม่

`int isupper(int c);`

ทดสอบว่า c เป็นตัวพิมพ์ใหญ่หรือไม่

`int tolower(int c);`

คำนวณตัวพิมพ์เล็กของ c

`int toupper(int c);`

คำนวณตัวพิมพ์ใหญ่ของ c

อธิบายการใช้งานฟังก์ชันอักขระ (1)

- เพราะตัวอักขระแท้จริงเป็นเลขจำนวนเต็ม
ฟังก์ชันจึงรับค่าเป็นเลขจำนวนเต็ม (แต่ที่จริงเราส่ง char ไปเป็นพารามิเตอร์)
- ฟังก์ชัน islower ค้นค่า ‘จริง’ มาให้เมื่อพารามิเตอร์เป็นตัวพิมพ์เล็ก และค้นค่า ‘เท็จ’ มาให้เมื่อพารามิเตอร์ไม่ใช่ตัวพิมพ์เล็ก
 - ค่า ‘จริง’ คือเลขที่ไม่ใช่ศูนย์ (จะติดลบก็เรียกว่า ‘จริง’) แต่โดยปรกติคอมไพเลอร์จะเลือกค้นเลขหนึ่งมาให้
 - ค่า ‘เท็จ’ คือเลขศูนย์ (มีเลขศูนย์เพียงตัวเดียวเท่านั้นที่แทนคำว่าเท็จ)
- ฟังก์ชัน isupper ค้นค่า ‘จริง’ มาให้เมื่อพารามิเตอร์เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ และค้นค่า ‘เท็จ’ มาให้เมื่อพารามิเตอร์ไม่ใช่ตัวพิมพ์ใหญ่
- ถ้าเราใส่พวกเครื่องหมายวรรคตอนเข้าไป จะได้ผลลัพธ์เป็นเท็จ

อธิบายการใช้งานฟังก์ชันอักขระ (2)

- ฟังก์ชัน `tolower` จะคำนวณดูว่า `c` เป็นตัวพิมพ์ใหญ่หรือไม่ ถ้าใช่ก็จะคืนรหัสตัวเลขที่เป็นตัวพิมพ์เล็กของมันมาให้ ถ้าไม่ใช่ก็จะได้ค่า `c` กลับคืนมา
 - ค่า `c` จะไม่เปลี่ยนแปลงเป็นอันขาดไม่ว่ากรณีใด
 - ถ้าเราต้องการรู้ผลการแปลงเป็นตัวพิมพ์เล็ก เราต้องใช้ตัวแปรไปรับผลที่ฟังก์ชัน `tolower` คืนมาให้ เช่น

```
char c = 'A';
```

```
char result = tolower( c );
```

```
result จะมีค่าเป็นตัว 'a'
```

- ฟังก์ชัน `toupper` จะคำนวณดูว่า `c` เป็นตัวพิมพ์เล็กหรือไม่ ถ้าใช่ก็จะคืนรหัสตัวเลขที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ของมันมาให้ ถ้าไม่ใช่ก็จะได้ค่า `c` กลับคืนมา
- ถ้าเราส่งพวกเครื่องหมายวรรคตอนไปให้ค่าได้คืนมาจะเป็นค่า `c` ที่เราส่งไป

ตัวอย่างการใช้ฟังก์ชันอักขระ

```
#include <stdio.h>
#include <ctype.h>
void main() {
    int c = 'A';
    printf("islower = %d\n", islower( c ) );
    printf("isupper = %d\n", isupper( c ) );
    printf("tolower = %c\n", tolower( c ) );
    printf("toupper = %c\n", toupper( c ) );
}
```

ผลลัพธ์

islower = 0

isupper = 1

tolower = a

toupper = A

ทดสอบความเข้าใจ

จากหน้าที่แล้ว ถ้าเรา

- ถ้าเปลี่ยน c จาก 'A' ไปเป็น 'a' จะได้ผลลัพธ์เป็นอย่างไร
- ถ้าเปลี่ยน c จาก 'A' ไปเป็น '+' จะได้ผลลัพธ์เป็นอย่างไร
- ถ้าเปลี่ยน c จาก 'A' ไปเป็น ' ' จะได้ผลลัพธ์เป็นอย่างไร
- ถ้าเปลี่ยน c จาก 'A' ไปเป็น '\n' จะได้ผลลัพธ์เป็นอย่างไร

ปัญหาตัวอักษรเกินมาเมื่อกด Enter

ตัวอักษรที่เกินมานี้จะถูกโอนไปใส่ตัวแปรถัดไป

- ทำให้เรื่องมันน่าสับสนมากหากโปรแกรมรับค่าอินพุตหลายตัวจากผู้ใช้
- ถ้าไม่จำเป็นจริง ๆ ควรเลี่ยงการรับข้อมูลเข้าจากผู้ใช้ในรูปแบบตัวอักษร
- ควรใช้ข้อมูลชนิดข้อความแทนตัวอักษรแล้วจึงแยกตัวอักษรออกมาเพิ่มเติมในภายหลัง

เพื่อป้องกันความสับสนกับความแตกต่างนี้ เราสามารถใช้สตริงมาเก็บข้อมูลตัวอักษรทั่วไปก็ได้

- ตัวแปรชนิดอักขระยังมีความสำคัญในการคำนวณและแสดงผลตามปรกติ
- แต่บทบาทในการรับข้อมูลเข้าจากผู้ใช้จะถูกลดลงไป

ไม่ใช่ทุกภาษา คอมไพเลอร์ หรือทุกระบบปฏิบัติการจะเป็นแบบนี้

หัวข้อเนื้อหา

- ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐานคืออะไร
- Header File กับฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐาน
- ฟังก์ชันคณิตศาสตร์
- ข้อมูลชนิดตัวอักษร (character)
- ฟังก์ชันเกี่ยวกับตัวอักษร
- **สตริง**
- ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐานสำหรับการจัดการสตริง

ข้อมูลชนิดสตริง

- สตริงมีชื่อเรียกที่นิยมอีกสองชื่อคือ ‘สายอักขระ’ และ ‘ข้อความ’
- สตริงเป็นชนิดข้อมูลขั้นสูง เป็นการนำตัวอักขระมาต่อกันในอาเรย์ให้กลายเป็นข้อความ
 - อาเรย์หนึ่งช่องจะมีตัวอักขระหนึ่งตัว
 - อาเรย์ของสตริงจะมีอักขระศูนย์ (null character) มาปิดท้าย
 - เช่น ถ้าเราต้องการเก็บคำว่า Silpakorn ข้างในอาเรย์ที่เป็นสตริงเป็นดังนี้

S	i	l	p	a	k	o	r	n	\0
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

- ดังนั้นอาเรย์ต้องมีจำนวนช่องมากกว่าจำนวนตัวอักขระที่เราคิดเก็บจริง ๆ อยู่หนึ่งช่อง (ต้องเผื่อที่ไว้เก็บอักขระศูนย์ด้วย)

การประกาศตัวแปรสตริง

ทำได้หลายแบบ แต่ที่นิยมที่สุดคือ

```
char myString[256] = "Silpakorn";
```

- สังเกตการใช้เครื่องหมาย “ ” แทนที่จะเป็น ‘ ’
- วิธีข้างบนจะสร้างพื้นที่เก็บอักขระไว้มากถึง 256 ตัว และปิดท้ายสตริงด้วยอักขระศูนย์ให้เราอัตโนมัติ
- จำนวน 256 ตัวที่ว่านับรวมอักขระศูนย์ด้วย ดังนั้นแท้จริงมันเก็บอักขระที่เราต้องการแสดงผลได้เพียง 255 ตัว
- วิธีข้างบนเป็นที่นิยมเพราะว่าพื้นที่เก็บข้อมูลมีความยาวพอที่จะเปลี่ยนค่าสตริงเป็นอย่างอื่นได้หลากหลาย โดยมีพื้นที่พอที่จะเก็บทั้งสตริงใหม่และอักขระศูนย์

ตัวอย่างการประกาศสตริง

จากการประกาศ `char myString[256] = "Silpakorn";`
เราจะได้อาเรย์ที่ภายในประกอบด้วยตัวอักษรดังนี้

อักขระในช่องอาเรย์	S	i	l	p	a	k	o	r	n	\0	?	...	?
ดัชนีในอาเรย์	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	...	255

- จะเห็นได้ว่ามีอักขระศูนย์มาต่อท้ายที่ตำแหน่งที่ 9 ให้อัตโนมัติ
- มีที่ว่างที่ไม่ได้ใช้เยอะมาก (แทนด้วย ? ในภาพด้านบน) แต่มันก็ทำให้เราสามารถเปลี่ยนข้อความในสตริงได้ง่าย
- การเตรียมที่ว่างไว้โดยปรกติเป็นเรื่องดี เพราะเราไม่สามารถเปลี่ยนความยาวอาเรย์ได้ในภาษา C แต่บางที่เราอยากเปลี่ยนตัวอักษรในอาเรย์

การประกาศตัวแปรสตริงแบบไม่กำหนดขนาด (1)

บางที่เราก็ไม่ต้องการเปลี่ยนค่าสตริง ดังนั้นก็ไม่จำเป็นที่จะต้องเผื่อพื้นที่เอาไว้

- ในกรณีนี้ให้เราประกาศสตริงเป็นอาเรย์ของอักขระโดยที่ไม่ต้องกำหนดขนาด เช่น `char myString[] = "Silpakorn";`
- จากตัวอย่างข้างบนเราจะได้อาเรย์ของอักขระที่กำหนดพร้อมกับอักขระศูนย์ปิดท้ายให้อัตโนมัตินในลักษณะเดิม
- อาเรย์ที่ได้จึงมีความยาวทั้งหมดสิบอักขระ (เพราะรวมอักขระศูนย์ด้วย)

อักขระในช่องอาเรย์	S	i	l	p	a	k	o	r	n	\0
ดัชนีในอาเรย์	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

- เวลาที่เราประกาศสตริงแบบนี้เรามักจะไม่เปลี่ยนข้อความข้างใน แต่ก็สามารถเปลี่ยนได้โดยไม่เกิดความผิดพลาด ถ้าหากว่าความยาวของข้อความอันใหม่น้อยกว่าหรือเท่ากับข้อความแรก

การประกาศตัวแปรสตริงแบบไม่กำหนดขนาด (2)

- เนื่องจากอาเรย์เป็นพอยเตอร์ เราจึงสามารถประกาศสตริงโดยใช้พอยเตอร์ได้
- วิธีนี้จะให้ผลแบบเดียวกับการประกาศโดยใช้อาเรย์โดยไม่กำหนดขนาด

ตัวอย่าง

```
char *myString = "Silpakorn";
```

วิธีนี้เราจะได้อาเรย์เก็บคำว่า Silpakorn พร้อมอักขระศูนย์ปิดท้ายอัตโนมัติ

อักขระในช่องอาเรย์	S	i	l	p	a	k	o	r	n	\0
ดัชนีในอาเรย์	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

ผลที่ได้เหมือนกับวิธีที่ผ่านมาทุกอย่าง คืออาเรย์จะมีขนาดเท่ากับจำนวนตัวอักษรในข้อความบวกกับอักขระศูนย์

รูปแบบการประกาศอาเรย์ของอักขระ

- การประกาศสตริงเราจะได้อาเรย์ของอักขระซึ่งปิดท้ายด้วยอักขระศูนย์
- การปิดท้ายด้วยอักขระศูนย์เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐานที่ใช้จัดการสตริงใช้อักขระศูนย์หาจุดสิ้นสุดข้อความ
- แต่หากเราจำเป็นที่จะต้องใช้อาเรย์ของ char ทั่ว ๆ ไปเราก็ทำได้ เช่น

```
char myString[] = {'S', 'i', 'l', 'p', 'a', 'k', 'o', 'r', 'n'};
```

(สังเกตด้วยว่าพอเป็นอักขระแล้วเราใช้ ' ' แต่พอเป็นสตริงเราใช้ “ ”)

- วิธีประกาศแบบข้างบนนี้จะทำให้ได้อาเรย์ของ char ดังแสดงทางด้านใต้

อักขระในช่องอาเรย์	S	i	l	p	a	k	o	r	n
ดัชนีในอาเรย์	0	1	2	3	4	5	6	7	8

- สังเกตด้วยว่าไม่มีอักขระศูนย์ปิดท้าย ทำให้ไม่เหมาะกับการใช้งานเป็นข้อความ

การประกาศตัวแปรสตริงแบบอื่น ๆ

ยังมีวิธีประกาศหรือสร้างสตริงที่มีอักขระศูนย์ปิดท้ายแบบอื่น ๆ อยู่
แต่วิธีพวกนี้เต็มไปด้วยความร่วมมือไม่กะทัดรัดจึงไม่เป็นที่นิยม

- `char myString[10] = {"Silpakorn"};`
ที่จริงวงเล็บปีกกาที่จริงไม่มีความจำเป็น การใส่เป็นความฟุ่มเฟือย
- `char myString[10] = {'S', 'i', 'l', 'p', 'a', 'k', 'o', 'r', 'n', '\0'};`
วิธีข้างบนนอกจากจะเยิ่นเย้อแล้วเรายังต้องออกแรงใส่อักขระศูนย์ด้วยตัวเอง
- ใส่ค่าอักขระเข้าไปทีละตัวก็ได้ แต่ฟุ่มเฟือยอย่างเป็นที่สุด

```
char myString [10];
```

```
myString[0] = 'S';myString[1] = 'i';
```

```
myString[2] = 'l';
```

```
myString[3] = 'p';myString[4] = 'a';
```

```
myString[5] = 'k';
```

```
myString[6] = 'o';myString[7] = 'r';
```

```
myString[8] = 'n';
```

```
myString[9] = '\0';
```


วิธีการประกาศสตริงที่ผิด

- ในขณะที่การประกาศที่ถูกมีหลายวิธี **วิธีที่ผิดก็มีไม่น้อยเหมือนกัน**
- ปัญหาที่พบบ่อย ๆ มีดังนี้
 - กำหนดขนาดอาเรย์ไว้ แต่ที่เก็บอักขระไม่พอ เช่น
`char myString[9] = "Silpakorn";` **ไม่เผื่อที่เก็บอักขระศูนย์เอาไว้**
 - สับสนเครื่องหมาย ‘ ’ กับ “ ” เช่น
`char myString[] = 'Silpakorn';` **ที่จริงต้องใช้ “ ”**
`char myString[] = {"S", "i", "l", "p", "a", "k", "o", "r", "n", "\0"};`
ที่จริงต้องใช้ ‘ ’
 - ลืมเครื่องหมาย เช่น
`char myString[] = Silpakorn;`
`char myString[] = {Silpakorn};`
 - ลืมใส่อักขระศูนย์ปิดท้าย
`char myString[] = {'S', 'i', 'l', 'p', 'a', 'k', 'o', 'r', 'n'};`

การรับและแสดงสตริงจากผู้ใช้งาน

- เราใช้ scanf คู่กับ %s (ถ้าเป็นอักขระเราใช้ %c)
- พุดมาแค่นี้ดูเหมือนจะไม่มีอะไร แต่ที่จริงมันมีเรื่องเยอะมากเพราะว่า
 - เพราะสตริงเป็นอาร์เรย์ของอักขระ ดังนั้นเวลาใส่ค่าเข้าไป แท้จริงเราใส่ค่าเข้าไปในอาร์เรย์หลายช่องพร้อม ๆ กัน (อะไรมันจะขนาดนั้น)
 - ตัวแปรอาร์เรย์อยู่ในฐานะตัวชี้ (pointer) เวลารับค่าจาก scanf จะมีอะไรที่ผิดไปจากแบบอื่นที่เราพบมาก่อนหน้าอยู่บ้าง (คือไม่ต้องใช้ &)
- ตอนแสดงผลเราใช้ printf คู่กับ %s
 - ไม่ต้องกังวลว่ามันเป็นอาร์เรย์ ขอแค่มีอักขระศูนย์ปิดท้ายทุกอย่างจะดูดี
 - เราใส่ชื่อตัวแปรสตริงลงใน printf เหมือนตัวแปรทั่วไป

ตัวอย่างโปรแกรมรับค่าสตริงจากผู้ใช้

```
char firstName[256];  
char lastName[256];
```

สังเกตว่าเราใช้ firstName กับ lastName ใน scanf โดยไม่มี & เพราะสตริงเป็นตัวชี้อยู่แล้ว

```
printf("Enter your first name: ");  
scanf("%s", firstName);  
printf("Enter your last name: ");  
scanf("%s", lastName);
```

เวลาใช้สตริงกับ printf ใส่ชื่อตัวแปรสตริงไปได้เลย แต่ให้ระวังว่าสตริงจะต้องมีอักขระศูนย์ปิดท้ายด้วย

```
printf("Your name is %s %s", firstName,  
lastName);
```


การดำเนินการทางตัวเลขกับสตริง

เนื่องจากสตริงประกอบขึ้นมาจากอักขระ

- การดำเนินการทางตัวเลขที่ทำกับอักขระได้ก็จะทำบนสตริงได้ในลักษณะเดียวกัน
- แต่เราก็ต้องดึงเอาค่าอักขระออกมาประมวลผลทีละตัว
- การดึงอักขระออกมาทำได้เหมือนกับการอ่านค่าจากอาเรย์ทั่ว ๆ ไป เช่น
 - `char c0 = str[0];` หมายถึงการดึงอักขระตัวแรกจาก `str` ไปเก็บไว้ที่ `c0`
 - `str[3] = c0;` หมายถึงการกำหนดให้อักขระตัวที่สี่ใน `str` มีค่าเท่ากับ `c0`
- หลังจากได้อักขระมาแล้ว เราสามารถดำเนินการบวกลบค่าตัวเลขกับอักขระ หรือเปรียบเทียบค่าตัวเลขได้ในลักษณะเดียวกับที่เราทำกับอักขระทั่วไป

ตัวอย่างการดำเนินการทางตัวเลขกับสตริง

การประยุกต์ที่พบบ่อยในการดำเนินการทางตัวเลขกับสตริงก็คือ

- การเปลี่ยนอักขระในสตริงให้เป็นตัวใหญ่ให้หมดทุกตัว
- การเปลี่ยนอักขระในสตริงให้เป็นตัวเล็กให้หมดทุกตัว
- การเปลี่ยนอักขระที่ต้นประโยคให้เป็นตัวใหญ่ (ไม่โครซอฟต์แวร์เวิร์ดก็ทำ)

หากเราไม่ใช้ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐาน วิธีการทั่วไปของเราก็คือเราต้องดำเนินการทางตัวเลขกับอักขระภายในสตริงทีละตัว

โจทย์ แปลงข้อความให้เป็นตัวพิมพ์ใหญ่

ตัวอย่าง จงเขียนโปรแกรมที่ทำการเปลี่ยนตัวอักษรทุกตัวในข้อความให้กลายเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ โดยที่

- ถ้าหากอักษรในข้อความตัวใดเป็นตัวเล็ก ให้โปรแกรมเปลี่ยนเป็นตัวใหญ่
- ถ้าตัวอักษรเป็นตัวพิมพ์ใหญ่อยู่แล้วให้คงไว้เช่นเดิม
- ถ้าเป็นตัวอักษรอื่น ๆ เช่น ตัวเลข สัญลักษณ์ เครื่องหมายวรรคตอน รวมทั้งอักขระพิเศษ ให้คงไว้เช่นเดิม
- กำหนดให้ข้อความที่ผู้ใช้ป้อนเข้ามามีตัวอักษรไม่เกิน 1023 ตัวอักษร

ข้อมูลเข้า	ผลลัพธ์
Silpakorn	SILPAKORN
CP#	CP#

โปรแกรมแปลงข้อความให้เป็นตัวพิมพ์ใหญ่

```
scanf("%s", str);
```

เราดำเนินการแปลงตัวอักษรทีละตัว จนกว่าจะพบอักขระ
ศูนย์ซึ่งเป็นตัวระบุจุดสิ้นสุดข้อความ

```
int i = 0;
```

```
while( str[i] != '\0' ) {
```

ตรวจดูว่าเป็นตัวพิมพ์เล็กหรือไม่

```
if( str[i] >= 'a' && str[i] <= 'z' ) {  
    str[i] -= 32; // Convert to uppercase  
}
```

```
++i;
```

```
}  
printf("%s", str);
```


ข้อจำกัดของการใช้ scanf กับสตริง

- การสิ้นสุดของข้อความโดยทั่วไปแล้วเรานับจากการพบอักขระศูนย์
- แต่คำสั่ง scanf จะตัดข้อความเมื่อพบช่องว่าง ตัวกั้นหน้า และการขึ้นบรรทัดใหม่
 - แต่โดยทั่วไปเราอยากให้การรับข้อความจากผู้ใช้สิ้นสุดเมื่อขึ้นบรรทัดใหม่ (ผู้ใช้กดปุ่ม Enter)
 - เพื่อแก้ปัญหานี้เราใช้คำสั่งอื่นแทน scanf ในการรับข้อความ
 - คำสั่งที่ใช้ได้มีหลายอัน แต่อันที่เข้าใจง่ายที่สุด (แม้ไม่ดีนัก) คือ gets

```
char str[1024];  
gets(str);
```


คำสั่ง gets

- คำสั่ง gets เป็นคำสั่งที่ใช้ในการรับข้อความจากผู้ใช้
 - ข้อความจะสิ้นสุดเมื่อพบการขึ้นบรรทัดใหม่
 - สามารถรับช่องว่างหรือตัวกั้นหน้าหลาย ๆ อันเก็บไว้ในข้อความเดียว
- คำสั่ง gets สามารถใช้ได้ดังแสดงในตัวอย่างด้านล่างนี้

```
char str[1024];  
gets(str);
```

- เวลาเราใช้ gets เราไม่ต้องระบุ %s เหมือนกับที่เราทำใน scanf
 - เพราะตัว gets ใช้ได้แต่กับข้อมูลชนิดข้อความ
 - ส่วน scanf ใช้ได้กับข้อมูลหลายชนิดจึงต้องมีการระบุชนิดข้อมูลด้วย

ตัวอย่างการใช้ gets แก้ปัญหาช่องว่างในข้อมูลเข้า

จงเขียนโปรแกรมที่ทำการเปลี่ยนตัวอักษรทุกตัวในข้อความให้กลายเป็นตัวพิมพ์ใหญ่ โดยที่ข้อความได้มาจากผู้ใช้และอาจมีช่องว่างหรือตัวกั้นหน้ารวมอยู่ด้วย กำหนดให้ข้อความจากผู้ใช้สิ้นสุดเมื่อผู้ใช้ส่งขึ้นบรรทัดใหม่

ตัวอย่างข้อมูลเข้าและผลลัพธ์

ข้อมูลเข้า	ผลลัพธ์
Silpakorn	SILPAKORN
CP#	CP#
You have to fight.	YOU HAVE TO FIGHT.
That's incredible!	THAT'S INCREDIBLE!

โค้ดตัวอย่างการใช้ gets แก้ปัญหาช่องว่างในข้อมูลเข้า


```
char str[1024];
```

เปลี่ยนจาก scanf เป็น gets ที่เดียวก็พอแล้ว

```
gets(str);
```

```
int i = 0;
```

```
while(str[i] != '\0') {  
    if(str[i] >= 97 && str[i] <= 122) {  
        str[i] -= 32;    // Convert to uppercase  
    }  
    ++i;  
}  
printf("%s", str);
```


หัวข้อเนื้อหา

- ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐานคืออะไร
- Header File กับฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐาน
- ฟังก์ชันคณิตศาสตร์
- ข้อมูลชนิดตัวอักษร (character)
- ฟังก์ชันเกี่ยวกับตัวอักษร
- สตริง
- **ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐานสำหรับจัดการสตริง**

ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐานสำหรับการสตริง

- สามารถเรียกใช้ได้จาก string.h เช่น `#include <string.h>`
- มีฟังก์ชันที่มีประโยชน์มากอยู่หลายตัว เช่น
 - การหาความยาวของข้อความ
 - การเปรียบเทียบข้อความ
 - การนำสตริงสองอันมาต่อกัน
- ในทางทฤษฎี เราสามารถเขียนฟังก์ชันเหล่านี้ด้วยตัวเองได้
 - แต่ในเมื่อมีคนทำมาไว้ให้เราแล้ว เราก็ไม่จำเป็นต้องเขียนใหม่
 - โค้ดใน string.h มักจะทำงานเร็วกว่าที่เราเขียนเอง
 - แทนจะเป็นไปไม่ได้เลยที่จะฟังก์ชันใน string.h จะมีข้อผิดพลาด

strlen คำสั่งหาความยาวสตริง

ตัวอย่างการใช้งาน

```
char myString[256] = "Silpakorn";  
int length = strlen(myString);  
printf("Length = %d", length);
```

- ตัวอย่างข้างบนจะพิมพ์เลข 9 ซึ่งคือความยาวของสตริงออกมา
- ฟังก์ชันไม่นับอักขระศูนย์ (ซึ่งโดยปรกติเราก็ไม่ยักนับอยู่แล้ว)
- เรานิยมใช้ strlen เพื่อใช้ในการหาจำนวนตัวอักขระและระบุจำนวนรอบในการวนลูปที่ควรจะเป็น
- สังเกตด้วยว่าเราใช้ชื่อตัวแปรตรง ๆ เลย เพราะฟังก์ชันใน string.h รับส่งสตริงในรูปตัวชี้ตลอด

strcat คำสั่งต่อสตริงสองอันเข้าด้วยกัน

ตัวอย่างการใช้งาน

```
char str[256] = "Silpakorn";  
char str2[256] = "University";  
char* outString = strcat(str, str2);  
printf("%s", outString);
```

- สำหรับตัวอย่างข้างบนเราจะได้ผลลัพธ์เป็น SilpakornUniversity
- strcat ไม่ใส่ช่องว่างให้ ถ้าอยากได้ช่องว่างต้องหาทางใส่เอง
- บางคำสั่งเราจำเป็นต้องใช้รูปตัวชี้อย่างชัดเจนเพื่อรับผลลัพธ์

strcmp คำสั่งเปรียบเทียบสตริง

เป็นคำสั่งเปรียบเทียบอักขระแต่ละตัวของสตริงจากซ้ายไปขวาทีละตัว

- รูปแบบคำสั่งคือ `int result = strcmp(char* string1, char* string2);`
- การเปรียบเทียบจะทำจากซ้ายไปขวาทีละตัวอักษรจนกว่าจะพบความแตกต่างของตัวอักษรใน `string1` และ `string2` หรือสิ้นสุดข้อความ
- ความแตกต่างวัดกันที่รหัสแอสกี ดังนั้นตัวพิมพ์ใหญ่และเล็กจะให้ความแตกต่างในการเปรียบเทียบ (case sensitive)

เมื่อพบความแตกต่างของอักขระในสตริงทั้งสอง สิ่งที่เกิดขึ้นตามมาจะเป็นดังนี้

- ถ้ารหัสแอสกีของอักขระดังกล่าวใน `string1` น้อยกว่า `string2` ฟังก์ชันจะคืนค่าลบและถ้ามากกว่าจะได้ค่าบวก
- ถ้าพบอักขระศูนย์ใน `string1` ก่อน `string2` จะคืนค่าลบ
- ถ้าถ้าพบอักขระศูนย์ใน `string2` ก่อน `string1` จะคืนค่าบวก

ถ้าสตริงทั้งสองไม่มีความแตกต่างใด ๆ เลย ฟังก์ชันจะคืนค่าศูนย์กลับมาให้

ตัวอย่างการใช้ strcmp (1)

strcmp(“Hello world”, “hello World”);

- แบบนี้จะได้ค่าเป็น -1 เพราะว่า H ของ string1 เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ ในขณะที่ h ใน string2 เป็นตัวพิมพ์เล็ก
- เนื่องจากตัวพิมพ์ใหญ่มีค่าแอสกี้น้อยกว่าตัวพิมพ์เล็ก จึงสรุปได้ว่า string1 < string2 และได้ค่าเป็นลบ

strcmp(“hello world”, “hello World”);

- แบบนี้จะได้ค่าเป็นบวก เพราะการเปรียบเทียบจะดำเนินไปที่ละตัวจนกว่าจะพบความแตกต่าง ซึ่งอยู่ที่ตัวอักษร W
- อักขระใน string1 เป็นตัวพิมพ์เล็กจึงมีค่าแอสกี้น้อยกว่า ผลลัพธ์จึงเป็นบวก

ตัวอย่างการใช้ strcmp (2)

`strcmp("Hello World", "Hello World");`

ได้ผลลัพธ์เป็นศูนย์ เพราะสตริงเหมือนกันทุกประการ

`strcmp("Hello", "Hello World");`

ได้ผลลัพธ์เป็นลบเพราะ string1 หมดก่อนที่จะพบความแตกต่างในอักขระอื่น ๆ

`strcmp("BOOT", "BUT");`

- ได้ผลลัพธ์เป็นลบเนื่องจากอักขระที่พบความแตกต่างตัวแรกคือตัวที่สองและ O มีรหัสแอสกีน้อยกว่า U
- ความยาวของสตริงไม่ใช่ตัวตัดสิน แต่เป็นอักขระแรกที่พบความแตกต่าง

`strcmp("Boot", "BUt");`

- ได้ค่าเป็นบวกเพราะอักขระแรกที่พบความแตกต่างคือตัวที่สอง
- แต่ o เป็นตัวพิมพ์เล็กซึ่งมีค่ารหัสแอสกีมากกว่าตัวพิมพ์ใหญ่ ดังนั้นการเปรียบเทียบจึงได้ผลลัพธ์เป็นบวก

strcmpi เปรียบเทียบสตริงตามหลักพจนานุกรม

- คำสั่ง strcmp ใช้การเปรียบเทียบรหัสแอสกีทำให้ตัวพิมพ์ใหญ่และตัวพิมพ์เล็กถูกพิจารณาว่าเป็นคนละตัวอักษร
- ทำให้ตัว Z มาก่อนตัว a ซึ่งขัดกับหลักพจนานุกรม
- เราแก้ปัญหานี้ได้ด้วยการใช้คำสั่ง

```
int strcmpi(char* string1, char* string2)
```

- ตัวอักษรใน string1 และ string2 จะถูกมองว่ามีรหัสแอสกีเหมือนตัวพิมพ์เล็ก
- ทำให้การเปรียบเทียบตัวอักษรไม่มีความต่างกันระหว่างตัวพิมพ์ใหญ่และเล็ก
- ใช้รหัสแอสกีของตัวพิมพ์เล็กในการเปรียบเทียบตัวอักษรอังกฤษกับเครื่องหมายวรรคตอนหรือสัญลักษณ์พิเศษ

ตัวอย่างการใช้ strcmpi

- strcmpi(“Hello world”, “hello World”);
strcmpi(“hello world”, “hello World”);
strcmpi(“Hello World”, “Hello World”);
การเปรียบเทียบทั้งสามอันข้างต้นจะได้ค่าเป็นศูนย์หมดเพราะตัวใหญ่ตัวเล็กไม่มีความหมายกับฟังก์ชัน strcmpi
- strcmpi(“Boot”, “BUt”);
ได้ค่าเป็นลบเพราะคำว่า boot มาก่อน but ตามหลักพจนานุกรม
- strcmpi(“bu^”, “BUT”);
ได้ค่าเป็นลบเพราะว่า ^ มาก่อนตัว t (ค่าแอสกีที่ใช้เปรียบเทียบมาจากตัวพิมพ์เล็ก)
- strcmpi(“bu{”, “BUT”);
ได้ค่าเป็นบวก เพราะ { มีค่า { มากกว่า t

สรุปเกี่ยวกับสตริง

- อักขระและสตริงเป็นของคนละอย่างแต่สตริงสร้างขึ้นมาจากการนำอักขระมาต่อกันด้วยอาเรย์
- อักขระแต่ละตัวแท้จริงแล้วมีตัวเลขกำกับอยู่ตามมาตรฐานแอสกี
- เราสามารถดำเนินการทางตัวเลขกับอักขระและสตริงได้
- สตริงที่ดีควรมีอักขระศูนย์ปิดท้ายเสมอ
- ดังนั้นเราต้องเผื่อที่ในอาเรย์ไว้เก็บอักขระศูนย์ในสตริงด้วย
- มีคำสั่งอรรถประโยชน์มากมายใน `string.h`

สรุปเกี่ยวกับฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐาน

- เราเรียกใช้ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐานได้จากเฮดเดอร์ไฟล์ต่าง ๆ
- ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐานถูกจัดเป็นหมวดหมู่ตามเฮดเดอร์ไฟล์
- ในหมวดคณิตศาสตร์ มีฟังก์ชันจำนวนมากที่การบวกลบคูณหารปรกติไม่สามารถทำให้เราหาค่าออกมาได้ในเวลาอันสั้น
- ในหมวดตัวอักขระและสตริง ส่วนใหญ่แล้วเราไม่จำเป็นต้องใช้เพราะการบวกลบคูณหารและการเปรียบเทียบอักขระทั่วไป สามารถทำหน้าที่ในฟังก์ชันมาตรฐานได้
 - แต่การใช้ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐานมักจะทำให้โปรแกรมเร็วกว่า และมีความผิดพลาดน้อยกว่า
 - ถ้าใช้ฟังก์ชันไลบรารีมาตรฐานเราก็ไม่จำเป็นต้องออกแรงเขียนฟังก์ชันเอง